

RAADSINFORMATIEBRIEF

12R.00251

Van : Wethouder Loes Ypma

Datum : 19 juni 2012

Portefeuillehouder(s) : Loes Ypma

Portefeuille(s) : Welzijn

Contactpersoon : A. de Leeuw

Tel.nr. : 8431

E-mailadres : leeuw.a@woerden.nl

Gemeente Woerden

12R.00251

Onderwerp:

Besturingsmodel en conceptbegroting GGD Midden-Nederland

Kennisnemen van:

- Conceptbegroting 2013 GGD Midden-Nederland
- Het nieuwe besturingsmodel van de GGD Midden-Nederland "Het GGD-Huis"

Inleiding:

De GGD Midden-Nederland heeft een bezuinigingsopdracht van 5% gekregen van het Algemeen Bestuur. Om goede keuzes te maken is het nodig dat er een herbezinning plaatsvindt op de taken. Dit bezinningsproces dat de afgelopen maanden plaatsvond, heeft geleid tot het voorstel voor het GGD-Huis. Dit voorstel kan resulteren in besparingen maar omdat de constructie nog verder uitgewerkt moet worden is hier nog geen duidelijkheid over. Echter is er wel een begroting voor 2013 nodig. Gedeputeerde Staten verplichten de GGD Midden-Nederland om voor 15 juli de begroting van het komende begrotingsjaar vast te stellen. Niet voldoen aan deze verplichting zou betekenen dat de GGD Midden-Nederland onder preventief toezicht komt te staan. Het Dagelijks Bestuur van de GGD Midden-Nederland heeft besloten om een conceptbegroting met pro forma karakter voor 2013 op te stellen om aan deze verplichting te voldoen.

Kernboodschap:

Bezuinigingen

De voorlopige begroting voor 2013 van de GGD Midden-Nederland laat een stijging van 1,5% zien van de inwonersbijdrage. Dit betekent dat de inwonerbijdrage zal stijgen van € 12,30 in 2012 naar een geraamde € 12,49 in 2013. De oorzaak van deze stijging ligt in de loonkosten ontwikkeling van 1% en aan de prijsontwikkeling van de materiële kosten van 2%. Met deze prijscompensatie heeft de portefeuillehouder van de gemeente Woerden in het Algemeen Bestuur van de GGD Midden-Nederland ingestemd. Deze vorm van prijscompensatie is gangbaar. Het college is echter nog steeds van mening dat alle verbonden partijen zich tot het uiterste moeten inspannen om de kosten te beheersen. Deze stijging in de kosten en daarmee samenhangend de inwonersbijdrage is immers niet in lijn met de gestelde bezuinigingsopdracht. Het college wil er daarom op wijzen dat de toename op de formatie Jeugdgezondheidszorg in de conceptbegroting van de GGD Midden-Nederland niet in lijn is met de bezuinigingsopgave die de GGD Midden-Nederland nog moet realiseren.

Voor 2013 is er een bezuinigingsopdracht om te besparen op de verplichte inwonerbijdrage van 5% wat zich vertaalt in een bedrag van € 565.000 op de totale GGD begroting. Er moeten dus nog extra

inspanningen gedaan worden ten opzichte van deze voorlopige begroting om aan de bezuinigingsopdracht te voldoen. Er is al een eerste aanzet gegeven om dit bedrag voor 2013 toch te halen. De afgelopen maanden heeft er een bezinningsproces plaatsgevonden op de taken van en voor de GGD. Eén van de uitkomsten hiervan is dat de GGD Midden-Nederland samen met ambtenaren volksgezondheid al een aantal bezuinigingsvoorstellen heeft geformuleerd. Deze zijn als volgt:

- € 90.000 schrappen niet-gevulde vacatures
- € 100.000 op seksuele gezondheid door vermindering van de inzet op dit gebied zowel in personeel als in activiteiten
- € 20.000 medische milieukunde
- € 14.400 schrappen ontwikkeling en verspreiding voorlichtingsmaterialen medische milieukunde
- € 10.300 schrappen masterclasses en good practices ten behoeve van ambtenaren volksgezondheid
- € 26.500 bezuinigen op voorlichting van jongeren met focus op laag opgeleide jongeren van het hoofdproduct Seksuele Gezondheid
- € 36.300 bezuinigen op Sense van het hoofdproduct Seksuele Gezondheid

Voor de langere termijn (2014-2016) is de verwachting dat er door middel van samenwerking tussen de GGD Midden-Nederland, de GG&GD Utrecht en de Veiligheidsregio gevolgd door samenwerking op interprovinciaal niveau op het gebied van infectieziekten, TBC-bestrijding en medische milieukunde nog aanvullende besparingen gerealiseerd kunnen worden. Op deze beleidsarme taken kan op termijn doormiddel van schaalvergroting 5% of € 130.000 bespaard worden.

Er zijn diverse uitdagingen om aan de bezuinigingsopdracht te kunnen voldoen. Veel taken moeten vanwege een wettelijke verplichting uitgevoerd worden wat betekent dat de bezuinigingsmogelijkheden beperkt zijn. Een aantal van deze taken worden al op het minimaal aanvaardbare niveau uitgevoerd, het waakvlamniveau. Daarnaast moet de gemeente Woerden bij het afstoten van keuzetaken rekening houden met frictiekosten en het wegvallen van de bijdrage in de overhead van de GGD Midden-Nederland. Het is dus onzeker of met de extra inspanningen wel aan de bezuinigingsopdracht voldaan kan worden.

GGD-Huis

Naast bezuinigingen vinden er ook inspanningen plaats om beter sturing te kunnen geven op onder andere de kosten. Deze inspanningen hebben geleid tot het GGD-Huis. Het GGD-Huis is de verzamelterm voor het nieuwe besturingsmodel, de nieuwe werkwijze en de nieuwe financieringsvorm van de GGD Midden-Nederland. Een nieuwe vorm van samenwerken. Dit model geeft vorm aan de vernieuwde visie van de gemeente Woerden en haar partners op de sturing binnen de publieke gezondheid. Concreet betekent dit dat er sterker vraaggericht in plaats van aanbodgericht gewerkt kan worden door de GGD Midden-Nederland.

Het GGD-Huis is opgebouwd uit verschillende lagen. De visie op publieke gezondheid vormt het fundament. Op de begane grond bevinden zich de beleidsrijke taken die invulling geven aan de lokale ambities van individuele gemeenten. Daarboven, op de eerste verdieping liggen ook beleidsrijke taken. Dit betreft taken die subregionaal uitgevoerd kunnen worden met andere gemeenten om de kosten te drukken en gebruik te kunnen maken van de verschillende expertise die elke gemeente heeft. Het dak van het GGD-Huis betreft de beleidsarme taken. Dit zijn de taken die op zo'n groot mogelijk schaalniveau georganiseerd moeten worden om zo de meeste efficiëntievoordelen en dus de laagste kosten en daarmee de laagste inwonerbijdrage te realiseren. De wet schrijft voor dat deze beleidsarme taken uitgevoerd moeten worden en welke inspanningen daar gedaan voor moeten worden. De gemeente Woerden heeft dus weinig invloed op deze beleidsarme taken.

De gemeente Woerden en haar partners kunnen door de nieuwe opzet directer sturen op het lokale gezondheidsbeleid. Dit komt dus vooral tot uiting in de taken die zich in de beleidsrijke verdiepingen van het GGD-Huis bevinden. Meer invloed op wat we afnemen en wat dat kost.

Er moet echter niet teveel verandering verwacht worden omdat voor de uitvoering van veel taken er een wettelijke verplichting is en vaak is ook nog een waakvlamniveau bepaald is.

Vervolg:

De beschikbare tijd voor het geven van een visie op de GGD begroting 2013 door de Woerdense gemeenteraad is uiterst krap. Vanwege de aanlevertermijnen van de GGD Midden-Nederland zal de definitieve begroting naar verwachting pas vlak voor de bijeenkomst van de commissie Welzijn aangeleverd worden. Het is belangrijk dat tijdens de commissie Welzijn van 12 september de gemeenteraad haar visie geeft op de definitieve begroting. Op 27 september zal het Algemeen Bestuur van de GGD Midden-Nederland namelijk de begrotingswijzigingen 2013 en het meerjarenperspectief vaststellen. Dit is dezelfde dag als de eerste geplande raadsvergadering na het zomerreces. Concreet betekent dit dat tijdens de commissie Welzijn de visie van de gemeenteraad bepaald moet worden.

- 20 juni moet uiterlijk de visie van het college van de gemeente Woerden en de voorlopige visie van de gemeenteraad op de conceptbegroting 2013 van de GGD Midden-Nederland naar de GGD Midden-Nederland
- 26 juni besluit het bestuur van de GGD Midden-Nederland over de uitgangspunten voor een gewijzigde begroting 2013
- 28 juni vaststelling van de pro forma begroting 2013 door het Algemeen Bestuur van de GGD Midden-Nederland
- 28 juni vaststelling uitgangspunten begrotingswijziging 2013 en meerjarenperspectief door het Algemeen Bestuur van de GGD Midden-Nederland
- 15 juli uiterste indiendatum conceptbegroting 2013 bij Gedeputeerde Staten door de GGD Midden-Nederland
- 12 september in de commissie Welzijn kan er een standpunt ingenomen worden door de Woerdense gemeenteraad met betrekking tot de gewijzigde begroting 2013 van de GGD Midden-Nederland
- 27 september vaststelling begrotingswijziging 2013 en meerjarenperspectief door het Algemeen Bestuur van de GGD Midden-Nederland

---

Bijlagen:

Bijlage 1: Tijdsplan begroting 2013 GGD Midden-Nederland

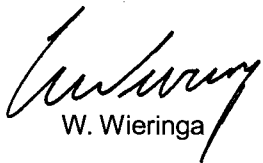
Bijlage 2: GGD in beweging

Bijlage 3: Brief aan de GGD voorlopige zienswijze

Bijlage 4: Conceptbegroting 2013 GGD Midden-Nederland

De secretaris

W. Wieringa

De burgemeester

mr. H.W. Schmidt

Bijlage 2

AB 24-05-2012 AB 12-020

Agendapunt 5

Aan: Algemeen bestuur GGD Midden-Nederland

Van: Dagelijks bestuur

Betreft: Proces bezinning

Datum: 9 mei 2012

De GGD in beweging

Naar aanleiding van een traject met bestuurders en ambtenaren volksgezondheid over een heroriëntatie van de taken van de GGD introduceren we in nauwe samenwerking met de ambtenaren volksgezondheid een nieuwe vorm van samenwerken en besturen.

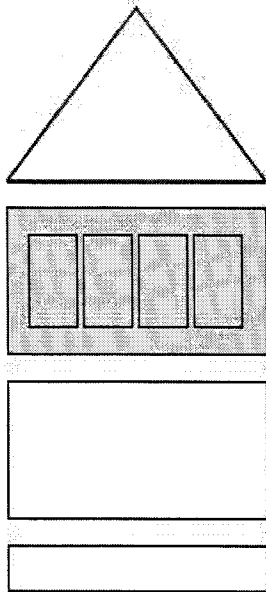
Verandering en vernieuwing

Publieke gezondheid richt zich op het bewaken, beschermen en bevorderen van gezondheid in de samenleving. Op basis van systematische gegevensverzameling wordt de gezondheidssituatie in kaart gebracht en worden gerichte maatregelen genomen om de volksgezondheid te verbeteren. Hierbij ligt de nadruk op de grootste gezondheidsrisico's en de belangrijkste risicogroepen.

De uitvoering van de publieke gezondheidszorg is de taak van de gemeente. De gemeenten in de regio Midden-Nederland hebben voor de uitvoering hiervan een gemeenschappelijke gezondheidsdienst, die de belangen van de gemeenten behartigt. De GGD is daarvoor adviseur, kenniscentrum en netwerker voor de gemeenten op het gebied van gezondheid en gezonde leefomgeving en voert taken uit. Het terrein van de publieke gezondheidszorg heeft veel raakvlakken met andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals veiligheid, welzijn, onderwijs en jeugd.

Omdat de publieke gezondheidszorg ten dienste staat van de samenleving, en de maatschappij voortdurend in beweging is, bewegen ook de rol en taken van de GGD mee.

Terwijl enerzijds publieke gezondheidstaken op steeds grotere schaal (veiligheidsregio) worden georganiseerd, hebben gemeenten aan de andere kant behoefte aan meer betrokkenheid en willen zij directer sturen op het lokale gezondheidsbeleid. Hierbij ziet men graag dat professionals in multidisciplinair verband samenwerken om tot betere resultaten te komen. Stimuleren en uitgaan van de eigen kracht van de burger staan in het beleid van de gemeenten steeds meer centraal.

**GGD-Huis:
een nieuw besturingsmodel en een nieuwe manier
van werken**

Om invulling te geven aan de vernieuwde visie van gemeenten op de sturing binnen de publieke gezondheid introduceren we het GGD-Huis.

**Het GGD-Huis staat voor een nieuw besturingsmodel,
een nieuwe vorm van financieren en een nieuwe
manier van werken.**

Fundament

Het huis staat op het stevige fundament van een gezamenlijke visie van gemeenten op publieke gezondheid. De visie delen gemeenten met elkaar waarbij oog is voor de belangen van gemeenten afzonderlijk. Gezamenlijk regelen wat moet, samenwerken waar het kan, lokale ambities zelf invullen.

Het fundament biedt een sterke uitvoeringsorganisatie met adequate expertise (in omvang en kwaliteit) en een bestuursmodel op maat.

Dak

In het dak van het Huis bevinden zich de taken die ontzorgen, die gemeenten en burgers beschermen tegen gezondheidsrisico's. Het zijn beleidsarme taken; de wet schrijft voor dat het geregeld moet worden en in hoge mate ook welke inspanningen daarvoor nodig zijn. Het lokale bestuur heeft weinig bemoeienis met de uitvoering. De taken kunnen op zo groot mogelijk schaalniveau worden georganiseerd. Alle gemeenten die in de GGD samenwerken, dragen deze taak gezamenlijk aan de GGD op en financieren die gezamenlijk met een bijdrage per inwoner. Een bepaalde basisformatie is nodig om de beschermende waakvlamfunctie in stand te houden.

Eerste verdieping

De eerste verdieping bestaat uit beleidsrijke taken: taken die invulling geven aan het gemeentelijk beleid. Deze taken worden uitgevoerd binnen een subregionaal, multidisciplinair netwerk, dichtbij, nauw verweven en met grote betrokkenheid van de gemeente. Er wordt gewerkt via een integrale aanpak, waarbij onderzoek, beleid en praktijk bij elkaar worden gebracht.

Samenwerking op dit niveau sluit aan bij de bestaande cultuurhistorische subregionale verbanden. De meerwaarde van deze samenwerking ligt in de kosteneffectiviteit, het gezamenlijk gebruik van schaarse expertise en het kunnen benutten van netwerken. De aansturing vindt plaats op subregionaal niveau. De gemeenten uit de subregio bepalen gezamenlijk de taken en de inhoud van de taken en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het te voeren beleid in de subregio. Financiering vindt plaats op subregionaal niveau via een door de betrokken gemeenten zelf te bepalen verdeling.

Begane grond

Op de begane grond bevinden zich taken die invulling geven aan de lokale ambities van individuele gemeenten. Ook hier gaat het om beleidsrijke taken met een grote betrokkenheid van de gemeente. Elke gemeente beslist individueel over de opdracht en invulling van de taak. Aansturing en financiering vinden plaats op lokaal niveau.

Het Huis is een besturingsmodel; het geeft geen oordeel over de belangrijkheid van taken. Alle verdiepingen bevatten wettelijk verplichte taken, die door de gemeente moeten worden uitgevoerd.

Huis in balans

Om een stevig huis te bouwen is het van belang dat alle verdiepingen in samenhang zijn gevuld. De verschillende verdiepingen zijn geen afzonderlijke eenheden. Zoals in elk huis zijn de etages stevig met elkaar verbonden en versterken zij elkaar.

In een 'verticale dialoog' kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van informatie en onderzoeksgegevens uit "het dak" bij het samenwerken aan een gezondheidsthema in een regio. Bij projectuitvoering op maat voor een individuele gemeente kan opgebouwde kennis van de regio en gemeenten worden meegenomen.

Weinig organisaties richten zich tegelijkertijd (en in samenhang) op alle genoemde taken in de publieke gezondheid (de onderdelen van het Huis). Daarmee onderscheidt de GGD zich van andere organisaties.

Andere manier van werken

Het GGD-Huis staat voor een andere manier van besturen en voor een andere manier van werken. Voor de medewerkers betekent dit dat de eerste stappen die zijn gezet via de zogenaamde 'gemeenteteams' om de taken multidisciplinair en in nauwe samenhang met gemeenten uit te voeren, verder worden uitgebouwd. De bestaande functionele afdelingen zullen daarmee verdwijnen.

Voor de gemeenten betekent dit dat ze op subregionaal niveau directer betrokken zullen zijn bij de aansturing van de publieke gezondheidszorg, zowel op inhoudelijk als op financieel gebied.

Bezuinigingsopdracht

Naast de wens van een andere vorm van aansturing, ligt er ook een opdracht om te besparen op de verplichte inwonerbijdrage. De taakstelling is 5%, hetgeen neerkomt op **€ 565.000**. Op de volgende manieren denken GGD en ambtenaren volksgezondheid aan deze opdracht te voldoen.

1. Ondersteunende processen vult de GGD zo sober mogelijk in. Voor de begrotingswijziging van 2013 kan de GGD hiermee een bedrag van **€ 90.000** besparen op het schrappen van niet-gevulde vacatures (adj. directeur).

2. Bij de inrichting van het Huis is het aan gemeenten te bepalen welke taken daarin ondergebracht zullen worden. Er is dus sprake van zero-based budgetting vanuit het perspectief van de opdrachtgevers, de gemeenten. Gelet op de wens tot een directere sturing op beleidsrijke taakgebieden, verwachten wij een herverdeling van taken naar en scherpere keuzes op subregionaal en lokaal niveau. De financiering van die taken wordt daarmee uit de inwonerbijdrage genomen en volgt de subregionale of lokale sturing. Of dat per saldo voor gemeente(n) leidt tot besparingen is afhankelijk van de keuzes die de gemeente(n) dan maken. Het effect op de inwonerbijdrage is op voorhand niet aan te geven.

T.o.v. de begroting 2012 heeft de GGD al op de volgende taken bezuinigingen ingeboekt:

€ 100.000 seksuele gezondheid

€ 20.000 medische milieukunde

Door de ambtenaren volksgezondheid wordt voorgesteld twee deeltaken te schrappen, te weten:

- Ontwikkelen en verspreiden algemene voorlichtingsmaterialen medische milieukunde à **€ 14.400**

- Masterclasses / good practices t.b.v. ambtenaren volksgezondheid à **€ 10.300**

Over twee deeltaken waren de ambtenaren volksgezondheid dusdanig verdeeld dat ze geen advies kunnen geven en dit voorleggen aan het AB. Het betreft de deeltaken 'Voorlichting jongeren met focus op laag opgeleide jongeren' en 'Sense' van het hoofdproduct 'Seksuele Gezondheid'. Als op deze deeltaken wordt bezuinigd levert dit resp. **€ 26.500** en **€ 36.300** op.

3. Door de aanstaande congruentie van de GGD-en in Utrecht aan de Veiligheidsregio (2014) en vervolgens samenwerking op interprovinciaal niveau (2015/2016) op het gebied van infectieziekten, TBC-bestrijding en medische milieukunde verwachten wij dat in de toekomst nog besparingen kunnen worden gerealiseerd. De ambtenaren volksgezondheid stellen voor om aan de beleidsarme taken (gesitueerd in het dak) een opdracht tot efficiëntie door schaalvergroting te stellen van 5% à € 130.000.

Hoeveel de bestuurlijke herinrichting daadwerkelijk gaat opleveren en hoe de begroting per subregio gaat uitvallen, is afhankelijk van de bestuurlijke beslissingen op subregionaal niveau.

Randvoorwaarden daarvoor zijn dat gemeenten een besluit nemen over de te vormen én dat zij een besluit nemen over de inrichting van de jeugdgezondheidszorg.

De ambtenaren volksgezondheid dringen er bij het AB op aan deze besluiten snel te nemen.

Samen aan het werk

Als het AB heeft ingestemd met de nieuwe bestuurlijke inrichting en zodra er aan de randvoorwaarden is voldaan, kunnen op subregionaal niveau afspraken worden gemaakt worden over de verdere inrichting van de taken en met de afzonderlijke gemeenten over de lokale taken.

Als de besluitvorming hierover in september 2012 kan worden afgerond, kan de GGD een nieuwe begroting per subregio opmaken en in 2013 samen met de gemeenten werken aan het opzetten van effectieve en efficiënte samenwerkingsverbanden op subregionaal niveau. Om daarop in te spelen zal de bedrijfsvoering van de GGD worden aangepast.

gemeente
WOERDEN

Dagelijks bestuur GGD-MN
De Heer H. Kruisselbrink
Postbus 51
3700 AB Zeist

Archief

Blekerijlaan 14
3447 GR Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Telefoon 14 0348
Fax (0348) 42 4108
stadhuis@woerden.nl
www.woerden.nl

BTW-nummer
NL0017.21.860.B.02
KvK-nummer
50177214
Banknummer
28.50.09.672

Onderwerp:
Zienswijze concept begroting GGD 2013

Uw Kenmerk:

Uw brief van:
geregistreerd onder nr.: n.v.t. of nummer

Datum: 19 juni 2012

Ons Kenmerk:

Doorkiesnummer/Behandeld door:
8431 / A.M. de Leeuw

Verz. **19 JUNI 2012**

U- 10387

Geachte heer Kruisselbrink,

Per brief van 1 mei 2012 heeft u namens het Dagelijks Bestuur van de GGD Midden Nederland de gemeenteraad van Woerden de concept begroting 2013 aangeboden. U heeft de gemeenteraad verzocht om de zienswijze voor 21 juni met u te delen. De gemeenteraad is daartoe op zo korte termijn niet in staat. U ontvangt hierbij dan ook de voorlopige zienswijze.

Het College stemt in met de conceptbegroting 2013 met daarbij de opdracht om de beoogde doelstelling van 5% bezuinigingen te realiseren via een begrotingswijziging die u heeft toegezegd op te stellen in juli en die vastgesteld wordt in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 27 september. En met het voorbehoud van instemming door de gemeenteraad, naar verwachting in september.

Het College informeert de gemeenteraad over deze voorlopige zienswijze en tevens over het bezinningsproces dat door het Algemeen Bestuur is geïnitieerd en dat heeft geresulteerd in het GGD-huis, het model waarmee een hernieuwde taakstelling aan de GGD opgesteld kan worden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Woerden

W. Wieringa
W. Wieringa
secretaris

mr. H.W. Schmidt
mr. H.W. Schmidt
burgemeester

Op alle leveringen en overeenkomsten zijn onze algemene inkoopvoorwaarden van toepassing (www.woerden.nl)

